

6 Nájdi podobnosti a odlišnosti básní *Óda na mladosť* a *Orol*.

Podobné motívy: *let, lietanie, orol, nepokoj, krídla; túžba po výškach, obzoroch*

Odlišné motívy: J. Kráľ *domov, matka, hájnik, mraky*

A. Mickievicz *hmly, plaz, špina, egoizmus, pokrytectvo*

7 a) Vypíš dve expresívne slová, ktoré pomenúvajú v básni egoistických ľudí.

plaz, hlísta

b) Nájdi v básni, ako sa egoisti správajú.

osamotení, priživujú sa, objavia sa – zmiznú, nenápadní, všetko robia sami, prelietaví, slizki

c) Vypíš tri vlastnosti egoistu.

človek mysliaci len na seba; bezohľadný človek; človek pohŕdajúci inými ľuďmi

Čo si myslím o...

Diskutujte na tému mladosť.

*Ukryva mladosť aj úskalia, problémy?
Môže byť mladosť aj niečím ohrozená, „pokazená“?*

Friedrich Schiller

Na radosť

s. 14

1 a) K hlavnému motívu Schillerovej básne napíš synonymá a antonymá.

potešenie, veselosť,

smútok, žiaľ,

potecha, záľuba,

žalosť, ľútosť,

pôžitok, optimizmus,

zármutok, bolesť,

nadšenie

hnev, rozpaky

b) Akými výrazmi básnik pomenúva radosť? Čo od nej očakáva? Zapiš stručne.

božia iskra krásna

dcéra z Elýzia

jasná

Básnik očakáva, že celý svet spojí bratstvo.

Na stupni víťazov

1 a) Koho oslovuje básnik J. Hollý vo svojej básni?

Umku, tatranskú bohyňu rozumu a nadania

2

Ó, ty, čo tónmi na ihravej lutne
zmäkčíš i srdcia kamenné...
rozozvuč vo mne piesne burcujuce...

b) Aký zmysel je ukrytý v básnikovej prosbe v poslednom verši?

Aby básnik dokázal svojimi básňami burcovať, prebúdzat' (slovenský národ).

2 K ukážkam priradi správny literárny žáner. epitaľ, epigram, aforizmus

2

A. Kto sa stále pozerá na hodinky, stráca v živote veľa času.
Gundelach

aforizmus

B. Z rečníckych skúseností

Kto vravieva
„a tak ďalej“,
často nevie
ako ďalej! F. Rojček

epigram

3 Urč, ku ktorému druhu lyriky patria ukážky básní.

2

A. Nehaňte ľud môj, že je ľud tichý,
že rád trpí, že je slabý; –
pravda, surovej on nemá pýchy,
nie je v zápasoch pochabý.

spoločenská lyrika

B. Ó, vráť sa skoro, mieru milený!
Zavítaj s ratoľstou olivovou
a buď nám zdravím, veselím i chôvou,
v snažení ostňom, kovom v rameni!

reflexívna lyrika

4 a) Vo veršoch z básne *Otcova roľa* podčiarkni epiteta. Strnište suché na vlhkých hrudách pod nohou praská.

3

b) Ako sa nazýva básnický prostriedok uplatnený v slovných spojeniach *otcova roľa, strnište suché, na vlhkých hrudách*?

symbol

5 a) Ako sa nazýva nápis, ktorý je na náhrobnom kameni Sama Chalupku?

2

Pravde žil som, krivdu bil som,
verne národ svoj lúbil som.

epitaľ

b) Vyber z možností názov básne, z ktorej sú vyššie uvedené verše.

A. Kráľohoľská B. Mor ho! C. Branko

6 a) Čiarou spoj meno autora s názvom básne.

A. Mickiewicz K mladosti
F. Schiller Óda na mladosť
J. Botto Na radosť

4

b) Aké emócie sú zvyčajne vyjadrované v ódach?

nadnesenosť, pátos, nadšenie, oduševnenie

4 a) Ktorým kompozičným prostriedkom autor predstavuje dej, vzťahy a konflikty medzi postavami?

dialógom

b) Ktoré štylistické vrstvy slovnej zásoby sa uplatňujú v reči postáv? Vyhľadaj príklady.

napr.

hovorovosť (neukončené výpovede, zvolacie vety, lexika: somár, naivka, žurnál, muziku; slang: mastil grázlov...); expresívnosť: neukončené jednočlenné vety

c) Vyhľadaj rozuzlenie príbehu muzikálu. Napíš svojimi slovami pocity postáv, ktorých srdcia boli „obnažené.“

Cyrano je skromný až do konca a váži si každé pekné slovo, ktoré patrí jemu.

Lásku vníma ako cit dvoch ľudí a nie jedného človeka.

Roxana si vyčíta, že bola slepá, a neskrýva údiv a prekvapenie.

5 a) Napíš názvy piesní, ktoré sa nachádzajú v úryvku z muzikálu.

Pieseň o láske na prvý pohľad

Nemám lásku v malíčku

b) Vypíš z piesní metafory, ktoré sa ti najviac páčia.

napr. *láska mi nohy unáša; ja nemám srdce na tričku; ja hľadám obraz a nie rám*

6 Pomocou internetu zisti, kedy sa konala premiéra muzikálu *Cyrano z predmestia*.

október 1977 Nová scéna v Bratislave

Slovníček

Doplň významy k jednotlivým pomenovaniam: frazeologizmom, slangovým a expresívnym slovám.

niekoho držať pod krkom – *držať niekoho za krk a hrdúsiť ho/vydierať niekoho/ nedávať možnosť voľby*

zhorieť ako fakľa – *zlyhať v niečom*

vykašľať sa na niekoho – *prestať sa o niekoho zaujímať*

mať niečo v malíčku – *lahko niečo zvládať*

byť ako vystrihnutý zo žurnálu – *byť dokonale upravený a módne oblečený*